

Trygghetsplan

Likabehandlingsplan och
årlig plan mot kränkande
behandling

Förskolan Fridensberg 2016-2017

möjLigheter
samverKAN
BEmötande
delaktigHet
helhetstänkANDe
reLationer
dlalog
samsyN
värdeGrund

ÖREBRO

Örebro kommuns Trygghetsvision

I Örebro s förskolor och skolor har vi en trygghetsvision. Den antogs av kommunfullmäktige 18 september 2002 och ser ut så här:

"Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar."

Sedan 1 januari 2009 regleras trygghetsarbetet i två regelverk, 6 kap. Skollagen (2010:800) och 1-3 kap. Diskrimineringslagen (2008:567).

1. Vision

En vision ska vara något som alla i verksamheten kan samlas kring och arbeta för i alla delar av verksamheten. En vision är det verksamheten strävar mot med sitt likabehandlingsarbete.

Det här är vår vision för trygghetsarbetet:

På vår förskola ska varje barn utifrån gruppen få vara sitt bästa jag.
På vår förskola ska inget barn bli diskriminerat eller utsatt för kränkande behandling.
På vår förskola ska verksamheten genomsyras av dessa värden: omtanke, respekt, glädje, nyfikenhet, kreativitet, ansvar, delaktighet och reflektion.

2. Uppföljning och utvärdering av 2015-2016 års trygghetsplan

Kön

Mål:

All verksamhet på vår förskola genomsyras av ett könsperspektiv för att öka jämställdheten. Inga barn skall känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av kön.

Insats/Arbetsätt	Resultat
Vi arbetar för en jämställd förskola genom att beakta könsaspekten i alla beslut och i organiseringen av förskolans arbete. Vi ställer oss frågan: vad blir/är konsekvensen för flickor respektive pojkar om vi gör så här?	Materialet vi har valt på förskolan är ett mer könsneutralt material som vi medvetet introducerar för barnen. Vi har reflekterat över vilka benämningar vi använder oss av med barnen och med varandra.
Vi skall arbeta med att uppmärksamma normativa påståenden om kön i litteratur och sagoböcker. Pedagogerna är medvetna om detta vid val av barnlitteratur. Samtal skall föras mellan kollegor.	På förskolan har vi en medvetenhet när vi väljer vilka böcker vi lånar och köper in litteratur till barnen. När vi läser böcker tillsammans med barnen reflekterar vi kring innehållet i litteraturen.
Vi ska medvetandegöra och reflektera över vårt nuvarande förhållningssätt gentemot flickor och pojkar. Till stöd finns t.ex. boken "Genusperspektiv" av Kajsa Svaleryd och "Flickor, pojkar och pedagoger" av Kajsa Wahlström.	Litteraturen finns tillgänglig på förskolorna.
Vi strävar efter att ge pojkar och flickor lika mycket tid och utrymme i samtalen. Pedagogerna använder ett medvetet ordal, hur pratar vi med flickor respektive pojkar	Vi reflekterar dagligen över hur vi bemöter barnen. Vi är medvetna om att vi möter varje barn, inte flickor eller pojkar.

Etnisk tillhörighet

Mål:

På vår förskola skall alla barn oavsett etnisk eller kulturell tillhörighet ha samma rättigheter och möjligheter. Inga barn ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet.

Insats/Arbetsätt	Resultat
Vi ska engagera tolkar och översättare för vårdnadshavarna med utländsk bakgrund vid behov.	Vi tar in tolkar och översättare vid behov för att alla ska ha möjlighet att kunna vara delaktiga.
Vi möter alla barn utifrån deras förutsättningar	Vi har på förskolan en gemensam barnsyn oavsett bakgrund och familjeförhållande.

Religion och annan trosuppfattning

Mål:

På vår förskola skall alla barn oavsett religion eller annan trosuppfattning, ha samma rättigheter och möjligheter. Inga barn ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Insats/Arbetsätt	Resultat
All förskolepersonal skall mötas i samtal kring hur vi skall hantera situationer där etnisk/kulturell eller religiös tillhörighet har betydelse. Hur gör vi om barn inte kan vara med i alla aktiviteter, besök mm av religiösa eller andra orsaker?	I samråd med vårdnadshavarna görs en överenskommelse vid uppkommen situation.
Vid inskolning tar personalen reda på om barnets/familjens trosuppfattning kräver viss kost. Köket informeras om detta	Önskemål om specialkost tillgodoses

Funktionsnedsättning

Mål:

I vår verksamhet ska alla barn ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning. Inga barn ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning.

Insats/Arbetsätt	Resultat
Vi arbetar för att alla barn ska ha lika möjligheter att delta i verksamheten, oavsett funktionsnedsättning. Vid planering av verksamheten ska konsekvenserna för barn med olika funktionsnedsättning beaktas.	Verksamheten anpassas för att tillgodose barns olika behov
Vi arbetar kontinuerligt med att se alla barns möjligheter och styrkor. Vårt mål är att alla barn oavsett funktionsnedsättning ska ges möjlighet att vara delaktiga och aktiva på sina egna villkor.	Verksamheten anpassas för att tillgodose barns olika behov. Pedagoger för dialog i arbetslaget, vårdnadshavarna, barnhälsa vid behov och andra aktörer.
Vi utbildar vid behov vår personal i frågor kring funktionsnedsättning, både internt i handledning och i gemensamma satsningar.	Pedagoger för dialog med barnhälsoteam. Större förståelse och kunskap för att möta barn och familjer med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning

Mål:

Vår verksamhet arbeta för ökad förståelse för olika sexuella läggningar. Inga barn ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av familjebildning.

Insats/Arbetsätt	Resultat
Pedagogerna skall reflektera tillsammans kring hur vi förhåller oss i frågor gällande sexuell läggning för att få ett medvetet förhållningssätt.	Pedagogerna får ett gemensamt förhållningssätt gentemot barnen.
Vår verksamhet ska möta barnen i deras frågeställningar om olika sexuell läggning och familjebildning.	Pedagogerna visar på att familjer bildas och ser ut på olika sätt.

Kränkande behandling

Mål:

Inget barn i vår verksamhet ska känna sig utsatt för kränkning

Insats/Arbetsätt	Resultat
Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen med vårdnadshavarna. Vid utvärderingen av verksamheten skall frågor rörande diskriminering och kränkningar lyftas.	Ett nära samarbete mellan förskola och hem. Ett förebyggande arbete som kan hjälpa till att upptäcka kränkande behandling i tidigt skede, och insatser kan göras direkt.
Vi skall arbeta med sociala regler i barngruppen genom att t.ex. prata om och visa hur en bra kompis är. Vi hjälper barnen att förstå sina och andras känslor och att sätta ord på dem.	Vi jobbar med kompisamlingar på flera avdelningar där olika händelser lyfts. Barnen blir delaktiga i arbete mot kränkande behandling
Vi skall arbeta med att få ett gott klimat bl.a. genom att arbeta med personalens förhållningssätt. Målet är att all personal ska få utbildning i ICDP, vägledande samspel.	Medvetna pedagoger.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Mål:

Att göra vårdnadshavarna delaktiga i förskolans trygghetsarbete.

Insats/Arbetsätt	Resultat
Pedagogerna berättar om förskolans trygghetsarbete och trygghetsplan vid föräldramöte.	Vårdnadshavarna får insyn i hur förskolan arbetar med tryggheten i förskolan.
Vårdnadshavarna får diskussionsfrågor vid föräldramötet.	På frågan "På vilket sätt kan ni se och höra vårt trygghetsarbete?" svarar vårdnadshavarna bland annat: "Lugn miljö och inte så hög ljudnivå", "Bra och tydliga rutiner", "Barn och pedagoger på andra avdelningar känner till varandra, det märks då de hälsar vid namn", "Hemma hörs uttryck som att man ska vara artig och hjälpsam", "Alltid någon som välkomnar och tar emot vid lämning". På frågan "Vad är viktigt för er vårdnadshavarna i vårt (pedagogernas) bemötande gentemot er och era barn?" svarar vårdnadshavarna bland annat: "Förtroendefull dialog, inte förmanande", "Pedagogerna tar sig tid att sammanfatta dagen vid hämtning och lyfter fram det positiva", "All information är viktig att få och det görs på ett professionellt sätt – rak kommunikation", "Lyhördhet för varje barn", "Normkritiskt förhållningssätt".

3. Tydliga roller och ansvarsfördelning

Huvudmans ansvar

Örebro kommun som huvudman är den som är ansvarig för att verksamheten uppfyller sina skyldigheter enligt de lagstiftningar som berör likabehandling. En tydlig ansvarsfördelning skall finnas i verksamheten.

Så här ser vår ansvarsfördelning ut:

Uppdrag	Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar	Har delegerats till:
All personal, barn och vårdnadshavare ska känna till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.	Kontinuerligt upprätta, läsa in sig på och utvärdera våra styrdokument. Informera vårdnadshavarna om trygghetsarbetet och trygghetsplanen samt att dela ut kortversionen av trygghetsplanen till vårdnadshavarna. Kontinuerliga samtal med vårdnadshavarna. Vi arbetar med normer och värden	Kontinuerligt enligt vårt årshjul. Föräldramöten Förskoleråd.	Förskolechef	Pedagogerna
Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling.	Det kontinuerliga arbetet med normer och värden utifrån läroplanen. Upprätta trygghetsplan och utvärdera den. Diskutera trygghetsfrågor på kvällskonferenser.	Kontinuerligt	Förskolechef	Pedagogerna
Om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.	Vi följer trygghetsplanens åtgärder.	Vid behov	Förskolechef	Pedagogerna
Se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och kränkande behandling.	Vi följer trygghetsplanen se punkt 8, åtgärdande arbete. Vi använder Örebro kommuns dokument för utredning.	Vid behov.	Förskolechef	Pedagogerna
Årligen upprätta, utvärdera en trygghetsplan i samarbete med personal och barn, om möjligt även vårdnadshavarna.	Förskolechef och utvecklingsledare gör ett utkast som diskuteras på kvällskonferenser. Förskolan gör en kartläggning inför upprättande av trygghetsplanen	Enligt årshjulet (kommunala)	Förskolechef	Pedagogerna
Uppdrag	Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar	Har delegerats till:

All personal i verksamheten har ett ansvar för att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling. Vid misstanke om att en kränkning sker ska en anmälan göras till förskolechef.	Dokumentera händelsen. Kontakta förskolechef.	Vid behov	All personal. Det är viktigt att komma ihåg att det inte bara är den pedagogiska personalen som omfattas utan även annan personal som till exempel vaktmästare, lokalvårdare och kökspersonal.	All personal
Barn har inget formellt ansvar i trygghetsarbetet. Däremot ska vi uppmuntra barnen till att reagera på trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.	Vi uppmuntrar barnen att berätta om hur de känner och hur deras kompisrelationer ser ut. Barnintervjuer genomförs. Vi hjälper barnen att säga ifrån och att säga till en vuxen både för sin egen och för kompisens räkning.	Kontinuerligt	All personal.	All personal
All personal har ett ansvar att vara goda förebilder inför barnen	All personal är medvetna om att de är normbärare och förebilder. All personal reflekterar över sina egna handlingar och ställningstaganden.	Kontinuerligt	All personal	

Information

Trygghetsplanen skall vara känd bland all personal, barn och vårdnadshavarna. Syftet med det är att förmedla kunskap om barns rättigheter och att visa på hur verksamheten arbetar för en trygg miljö.

Så här arbetar vi kring information:

Målgrupp	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Personal	Förankring av trygghetsplanen på kvällskonferens eller på studiedag.	Under höstterminen när planen är reviderad	Förskolechef & pedagoger och kökspersonal
Barn	Vi pratar om hur vi är bra kompisar mot varandra. Pedagogerna är medvetna om att de är normbärare och förebilder.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Vårdnadshavarna	Inskolning. Föräldramöte. Utvecklingssamtal. Kortversion delas ut till alla familjer. Trygghetsplanen finns tillgänglig på orebro.se. Förskoleråd.	Kontinuerligt	Pedagogerna Förskolechef ansvarar att informera på förskoleråd och orebro.se.

4. Delaktighet

a) Barns delaktighet

Det är barnens rättighet att vara delaktiga i trygghetsarbetet. Delaktigheten ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. (Se förordning 2006:1083).

Så här arbetar vi med barns delaktighet i trygghetsarbetet och så här involverar vi barn i arbetet med att upprätta, följa upp och se över trygghetsplanen:

Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Dagarna på förskolan är strukturerade för att skapa en grundläggande trygghet i en lugn miljö.	Kontinuerligt och när vi organiserar vår verksamhet.	Pedagogerna
Vi delar barnen i mindre grupper för att ge barnen mer utrymme till att vara lyhörda för varandras åsikter och tankar.	Kontinuerligt och när vi organiserar vår verksamhet.	Pedagogerna
Barnobservationer	Kontinuerligt	Pedagogerna
Barnintervjuer och samtal med vårdnadshavarna.	Höst och vår	Pedagogerna

b) Vårdnadshavarnas delaktighet

Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Pedagogerna berättar om förskolans trygghetsarbete och trygghetsplanen vid föräldramötet.	Höst	Pedagogerna
Vårdnadshavarna får frågor gällande trygghet och trivsel inför uppföljningssamtal och utvecklingssamtal.	Höst och vår	Pedagogerna
I det vardagliga mötet samtalar pedagogerna med vårdnadshavarna om barnets dag på förskolan.	Kontinuerligt	Pedagogerna

5. Barns rättigheter till stöd

Barnet har rätt att få stöd och hjälp när barnet känner sig kränkt. Barns upplevelser av kränkningar får inte avfärdas. Vem barnet än kontaktar i verksamheten så har barnet rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Det är alltid den utsatte som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande.

I vår verksamhet kan barn och deras vårdnadshavare som vill ha stöd, vända sig till:

All personal på förskolan: Avdelningarna: Bikupan 019-213171, Humlebo 019-213162 och Fjärilen 019-213244 fridensberg.forskola@orebro.se

Förskolechef Mona Hansen 019-214084 mona.hansen@orebro.se

Verksamhetschef Zandra Ahkoila 019-212728 zandra.ahkoila@orebro.se

Förvaltningschef Margareta Borg 019-215014 margareta.borg@orebro.se

Barnhälsoteam:

Specialpedagog Lisa Hushagen 019-213364 elisabeth.hushagen@orebro.se

Specialpedagog Lisbeth Norrman-Littorin 019-213363 lisbeth.norrman-littorin@orebro.se

Psykolog Soile Leino 019-212391 soile.leino@orebro.se

6. Kartläggning

Förskolans pedagoger arbetar systematiskt med att kartlägga nuläget och göra en analys av resultatet för att kunna förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på bästa sätt.

Följande kartläggningsmetoder kommer vi att använda oss av:

Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Barnintervjuer med de äldre barnen	Höst och vår	Pedagogerna
Utvecklingssamtal	Höst och vår	Pedagogerna
Dagliga samtal	Kontinuerligt	Pedagogerna
Samtal med vårdnadshavarna vid behov. Initiativ från pedagoger eller vårdnadshavarna	Kontinuerligt	Pedagogerna
Barnobservationer	Kontinuerligt	Pedagogerna
Arbeta med trygghetsplanen på APT och studiedag utifrån varje avdelnings kartläggning.	Höst	Pedagoger och förskolechef
Diskussionsfrågor till vårdnadshavare vid föräldramöte.	Höst	Pedagoger och förskolechef

7. Främjande och förebyggande arbete

Trygghetsarbetet ska bedrivas på ett målinriktat och planerat sätt. Förskolan ska ha klara och tydliga mål för sitt trygghetsarbete både kring främjande, förebyggande och åtgärdande insatser. De aktiva åtgärderna ska överensstämma med det som kartläggningen visar så att identifierade riskområden kan förebyggas.

a) Främjande arbete

Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde, omfattar **alla** diskrimineringsgrunderna, **riktas mot alla** och **bedrivs utan förekommen anledning**, är en **naturlig del i det vardagliga arbetet**. Det kan till exempel handla om bemötande och förhållningssätt och insatser som ingår i värdegrundsarbetet. **Så här arbetar vi främjande i vår verksamhet:**

Mål	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Alla barn ska känna sig trygga på förskolan och inte utsättas för kränkande behandling.	*Vi delar barnen i mindre grupper stor del av dagen för att barnen ska bli sedda, lättare upptäcka situationer och för att skapa utrymme för samtal och diskussioner. *Vi är närvarande pedagoger som direkt agerar när vi hör något som kan uppfattas som kränkning. *Vi uppmuntrar barnen att säga ifrån och att säga till en vuxen om de hör något som kan uppfattas som en kränkning. Vi trycker på att det är något positivt att säga till en vuxen. *Pedagogerna ska ständigt vara observanta och våga ifrågasätta varandras förhållningssätt gentemot barnen. *Pedagogerna strävar efter att vara nära barnen. På så vis kan vi stötta barnen i relationerna till andra barn och vuxna. Detta gör vi genom att ge dem verktyg som hjälper dem att sätta gränser och bli förstådda. *Pedagogerna är medvetna om att alla barn är olika och behöver behandlas utifrån sin egen person. *På alla avdelningar jobbar vi med "Barnens egen trygghetsplan", en tavla vi kallar <i>kompistavlan</i> där vi sätter upp bilder och goda exempel på hur man gör bra saker mot varandra. Vi fokuserar, utifrån barnens åldrar, på ord på handlingar: hjälpsamhet, samarbete, tröstar, rädd om sakerna, respektera, ärlighet, generös, artighet och "snälla saker ska gå framåt, dumma saker ska gå bak i fängelsehålan".	Kontinuerligt	Pedagogerna

Mål	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Alla barn och vuxna har lika värde oavsett ålder, kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	*Vi delar barnen i mindre grupper stor del av dagen för att barnen ska bli sedda, lättare upptäcka situationer och för att skapa utrymme för samtal och diskussioner. *Alla barn och vuxna behandlas med respekt. *Vi pedagoger är medvetna om att vi är normbärare. *Pedagogerna uppmärksammar när kränkande kommentarer yttras och reder ut det med de som är berörda. *Vi är medvetna om att barnen är olika individer med olika behov och det är därför väldigt viktigt att bemöta dem utifrån detta. Olika barn tar t.ex. olika lång tid på sig att släppa in nya barn och pedagoger i deras trygghetszon	Kontinuerligt	Pedagogerna
Material och den pedagogiska miljöns utformning syftar till att vara åldersanpassad och utifrån barnens intressen och behov.	*Vi diskuterar och reflekterar kring vilket material vi använder och hur vi utformar den pedagogiska miljön samt hur vi pedagoger förhåller oss till materialet. *Vid utformning av miljön och val av material finns ständigt genusperspektivet med. *Vi skapar mötesplatser där barnen får möjlighet till positiva möten *Vi har en miljö som är tydlig med vad man kan leka/göra i de olika rummen/mötesplatser samt hur många som kan vistas där. Vi har en tydlighet med var alla sakerna ska vara	Kontinuerligt	Pedagogerna
Känsliga saker/viss information tar vi inte när barnen/andra vårdnadshavare hör.	*Vi har en öppen dialog med vårdnadshavarna där vi tillsammans kan mötas kring frågor som rör barnet. *Vi uppmuntrar vårdnadshavarna att våga prata med oss om de har funderingar kring vårt trygghetsarbete. *Vi har en tydlighet hur vi lämnar över information i arbetslaget.	Lämning/hämtning/samtal. Diskussioner med våra kollegor i olika forum. Avdelningens informationsbok.	Pedagogerna Pedagogerna
Överinskolning: Trygga barn-trygga vårdnadshavare-trygg barngrupp.	*För att barnen ska lära känna miljön, materialet, barnen och pedagogerna på den nya avdelningen har vi överinskolning när barnen byter avdelning mellan Bikupan-Humlebo samt Humlebo-Fjärilen. *De barn som börjar på Fjärilen får en fadder (de barn som ska vara kvar på avdelningen är faddrar) som visar avdelningen för sina nya kompisar, vad det finns för material och hur det kan användas. *Värdena från Barnens egen trygghetsplan, i form av kompistavlan följer till den nya avdelningen, lever vidare och utvecklas med nya ord.	Slutet av vårterminen.	Pedagogerna

Mål	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Inskolning: Trygga barn-trygga vårdnadshavare-trygg barngrupp.	*Vi har en bra och tydlig kommunikation med vårdnadshavarna redan innan barnet börjar sin inskolning. *Vi har en lugn inskolning som får ta tid utifrån barns och vårdnadshavarnas behov, så att vi lär känna barn och vårdnadshavarna och får en relation till dem.	Vi erbjuder inskolningsmöte. Under barnets första tid på förskolan.	Pedagogerna Pedagogerna
Samverkan med hemmen	På föräldramötet under hösten pratar vi mycket kring normer och värden. Diskussion förs då med vårdnadshavarna kring trygghetsarbetet utifrån vårt förhållningssätt.	Föräldramöte	Pedagogerna Vårdnadshavarna
Avd. Bikupan: Samspel	Vi låter barnen vara goda förebilder för varandra och vara inspiratörer genom att förstärka deras positiva handlingar.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Bikupan: Samspel/konflikter	Vi pedagoger finns nära barnen på golvet för att hjälpa dem i det sociala samspelet. Ge dem verktyg för att själva lösa konflikter i framtiden, vara stöttande.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Bikupan: Vilan	Alla barn ska känna sig trygga på vilan. Vilan är organiserad så att barnen i den mån det går får vila nära sin ”första anknytningspedagog” Det finns alltid en pedagog med på vilan tills det att alla har somnat. Därefter finns alltid en pedagog i rummet intill för att ha uppsikt över barnen som sover. För att underlätta detta finns fönster i dörren mellan de båda rummen.	Under vilan	Pedagogerna
Avd. Bikupan: Språk/uttryckssätt dans	Olika språk ger möjlighet för alla barn att hitta sina sätt att uttrycka sig. Genom vår nyfikenhet på barnens rörelser och uttryck stärker vi dem. Det blir en positiv ”stämning” som sprider sig och smittar av sig på resten av dagen. Genom att röra sig på många olika sätt och känna in musiken i kroppen skapas en frihet/trygghet för sin egen kropp. Kroppen är ett starkt kommunikationsmedel för barn som ej har det verbala språket än.	Kontinuerligt/projektet	Pedagogerna
Avd. Fjärilen: Samspel	Vi förstärker de goda förebilderna och handlingarna i gruppen, genom att säga det vi ser att barnen gör samt genom bild och text på kompostavlan.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Fjärilen: Samspel och konflikter	Alla barn får säga vad som hänt som är delaktiga i en konflikt och förslag på hur de ska lösa situationen. Vi pratar om ärlighet, vad är det och att det är viktigt för att kunna lösa konflikter. Även här kommer goda exemplen upp	Kontinuerligt	Pedagogerna

	på kompostavlan. Vi kan även ibland dramatisera händelser för barnen.		
Avd. Fjärilen: Vilan	Barnen ska få en lugn stund och lära sig gå ner i varv. Känna sig trygga att kunna koppla av. Vi vuxna är med på vilan. Om någon somnar tittar vi till barnen med jämna mellanrum genom fönstret på dörren. Ibland har vi dörren öppen.	Under vilan	Pedagogerna
Avd. Humlebo: Samspel, konflikter och konfliktreflektion	Alla barn som varit med i en konflikt får utrymme att uttrycka/uttala sig om vad som hände, för att kunna lösa situationen. Vi ger barnen möjlighet att reflektera över konflikter de varit i genom att dramatisera tillsammans, på samlingen, med olika figurer som barnen känner igen, såsom Pippi, Alfons, duplofigurer. När vi läser böcker som berör sådana situationer pratar vi med barnen om detta.	Kontinuerligt samt på samling	Pedagogerna
Avd. Humlebo: Samspel	Vi uppmuntrar de positiva handlingar som barnen gör mot varandra och förstärker dessa genom dramatisering med Pippi-figurerna och foton på vår kompostavla.	Kontinuerligt samt vid kompassamling en ggr/vecka	Pedagogerna
Avd. Humlebo: Vilan	Alla barn ska känna sig trygga när de vilar. Det finns alltid minst en pedagog i rummet tills det att barnen som ska sova har somnat. Därefter finns alltid en pedagog i rummet intill för att ha uppsikt över de barn som sover. Vi har fönster i dörren in till vilan som underlättar detta. Vi har tänkt till om hur vi placerar barnen utifrån kännedom av dem.	Under vilan	Pedagogerna

b) Förebyggande arbete

Syftar till att **avvärja risker** för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer. Följande aktiva åtgärder kommer vi att arbeta extra med under detta år utifrån de analyser vi gjort av årets kartläggning. Denna del kan gärna sättas upp så att den blir synlig och känd för alla i verksamheten.

Nulägesanalys utifrån kartläggning				
Riskområden som har identifierats i kartläggningen.	Mål	Insats/arbetsätt för att motverka att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förekommer i vår verksamhet	Tidpunkt	Ansvar
Uppbrott och förflyttningar	Uppbrott och förflyttningar ska ske i trygghet.	Uppbrott och förflyttningar ska ske i så stor utsträckning som möjligt i mindre grupper tillsammans med pedagog.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Hallen	På- och avklädning ska ske i trygghet.	På- och avklädning ska ske i mindre grupper tillsammans med pedagog.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Gården Gården forts.	På gården ska barnen känna sig trygga.	Ute tar alla pedagoger ansvar för allas barn. Pedagogerna sprider sig på gården. Den som släpper in ett barn på toaletten tar med sig "klockdosan" och talar om för barnet att ringa på klockan när den är färdig.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Böcker	Inget barn ska känna sig kränkt eller diskriminerat när vi läser böcker.	Pedagogerna är medvetna om vilken litteratur de väljer utifrån diskrimineringsgrunderna. Vi tar bort de böcker som känns fel och av misstag kommit med från biblioteket.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Material och pedagogisk miljö	Barn ska kunna välja lekar utifrån intresse utan att begränsas av traditionella	Vi uppmuntrar barnen att leka med vad de själva vill. Vi är medvetna om att vi benämner materialet könsneutralt. Vid inköp	Kontinuerligt	Pedagogerna

	könsmönster.	av nytt material eller utformning av miljön har vi ett genus- och mångfaldsperspektiv.		
Toalett/Skötrum	Alla barn ska känna trygghet på toaletten och i skötrummet.	När barnen går på toaletten har pedagogen uppsikt. Pedagogen uppmuntrar barnen att säga till innan. Barnen går en och en på toaletten.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Bikupan:	Vi är nära barnen i deras sociala samspel.	När en pedagog är ensam på avdelningen har vi ett rum öppet.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Fjärilen:	Vi pedagoger ska ha uppsikt över barnen.	Vi finns i de olika rummen så mycket som det går. På eftermiddagen när det är färre pedagoger stänger vi vissa rum för att se och höra barnen.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Humlebo och Bikupan: Organisation/Struktur över dagen	Organisationen ska hjälpa oss att förebygga kränkningar.	Vi har en tydlig struktur över dagen där vi har tänkt ut hur vi ska organisera oss för att förebygga situationer då kränkningar lätt kan uppstå. Vi har bestämt vem som gör vad, när, var och hur.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Avd. Humlebo: Samlingen	Alla barn ska känna sig trygga och välkomna vid samlingsituationen	Vid samlingen finns en pedagog när barnen ska sätta sig så de inte börjar kommentera vem de inte vill sitta bredvid mm. Vi förebygger genom att ha bestämda platser på samlingen. När alla kommit in till samlingen är vi två pedagoger som deltar. Vi vill hjälpa barnen att visa respekt och omtanke mot varandra.	Kontinuerligt	Pedagogerna

8. Åtgärdande arbete

Det krävs **goda rutiner** för att kunna ha **uppsikt**, för att kunna **upptäcka, utreda** och **åtgärda** samt för att **dokumentera** och göra **uppföljning** av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det åtgärdande arbetet ska **påbörjas genast** när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Arbetet innebär att verksamheten måste **vidta åtgärder** som **dokumenteras** och **utvärderas** för att förhindra att kränkningarna upprepas.

Uppsyn och upptäckt

Verksamheten ska arbeta systematiskt för att upptäcka eventuell diskriminering, trakasserier och kränkningar. Verksamheten ska också ha en strategi för hur personal ska få kännedom om, eller ser en pågående kränkning, ska hantera situationen. Vad ska göras? Hur gör vi det? Hur kommunicerar vi våra rutiner? Hur samverkar vi vuxna? När ska insatsen göras? I vilken ordning ska vi göra våra insatser? Vem gör vad? Detta är exempel på några frågor som kan vara bra att förhålla sig till. Under punkt 3 *Ansvarsfördelning och roller* finns en tydlig ansvarsfördelning inom verksamheten beskriven.

I vår verksamhet arbetar vi på följande sätt med att hålla uppsikt och upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkningar:

Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Pedagogerna är lyssnande och närvarande med barnen.	Kontinuerligt	Pedagogerna
Genom barnintervjuer	En gång per termin	Pedagogerna
Samtal med vårdnadshavarna: dagliga samtal, utvecklingssamtal, föräldramöten	Kontinuerligt	Pedagogerna & Vårdnadshavarna
Diskussioner i arbetslag	Reflektionstid och kvällskonferens	Pedagogerna

Utredning och åtgärder

Verksamheten ska arbeta systematiskt för att upptäcka eventuell diskriminering, trakasserier och kränkningar. Verksamheten ska också ha en strategi för hur personal som får kännedom om, eller ser en pågående kränkning, ska hantera situationen.

Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling krävs inga bevis för att påbörja en utredning. Skyldigheten att utreda inträder vid första tillfället och oberoende av om det förelåg en avsikt att kränka eller inte. Det är viktigt att berörda vårdnadshavarna informeras så fort som möjligt. Personalen måste agera genast om situationen är akut och en skriftlig anmälan ska göras till förskolechef. Därefter ska förskolechef skyndsamt agera utifrån punkt 3 – *Tydliga roller och ansvarsfördelning* (se sidan 7-8 i detta dokument).

Barn som upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är i en särskilt utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning. Förskolechef eller någon med motsvarande ledningsfunktion bör därför ansvara för en sådan utredning.

Det krävs goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

I vår verksamhet arbetar vi med utredning och åtgärder på följande sätt:

Utredning/Åtgärder	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Lyssna av/samtala med barnet och/eller dess vårdnadshavare.	Informera arbetslaget och kontakta förskolechefen. Förskolechefen kontaktar vid behov barnhälsan.	Omgående	Pedagogerna och förskolechef
Vid incident då barn biter eller blir bitna finns en handlingsplan.	Informera arbetslaget och kontakta förskolechefen. Förskolechefen kontaktar vid behov barnhälsan.	Omgående	Pedagogerna och förskolechef

Dokumentation

Varje misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska utredas, dokumenteras och följas upp. I Örebro kommun använder vi blanketten "Dokumentation i ärende om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling" som finns på kommunens intranät. Dokumentation ska göras både för den som blir utsatt och för den/de som utsätter.

I vår verksamhet arbetar vi med dokumentation på följande sätt:

Dokumentation	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Vi använder Örebro kommuns blankett: "Dokumentation i ärende om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling"	Under ärendets gång för vi kontinuerliga tjänsteanteckningar.	Vid uppkommet behov.	Pedagogerna

Uppföljning

Förskolan ska ha rutiner för hur varje enskilt fall ska följas upp. Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Uppföljningen bör göras inom rimlig tid, och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen. Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster på förskolan. I så fall måste förskolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet på organisationsnivå.

I vår verksamhet arbetar vi med uppföljning på följande sätt:

Uppföljning	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Möte med samtliga inblandade.	Utvärdera överenskomna åtgärder.	En tid efter händelsen uppkommit.	Pedagogerna

Läsa mer

www.skolverket.se

<http://www.skolinspektionen.se/BEO>

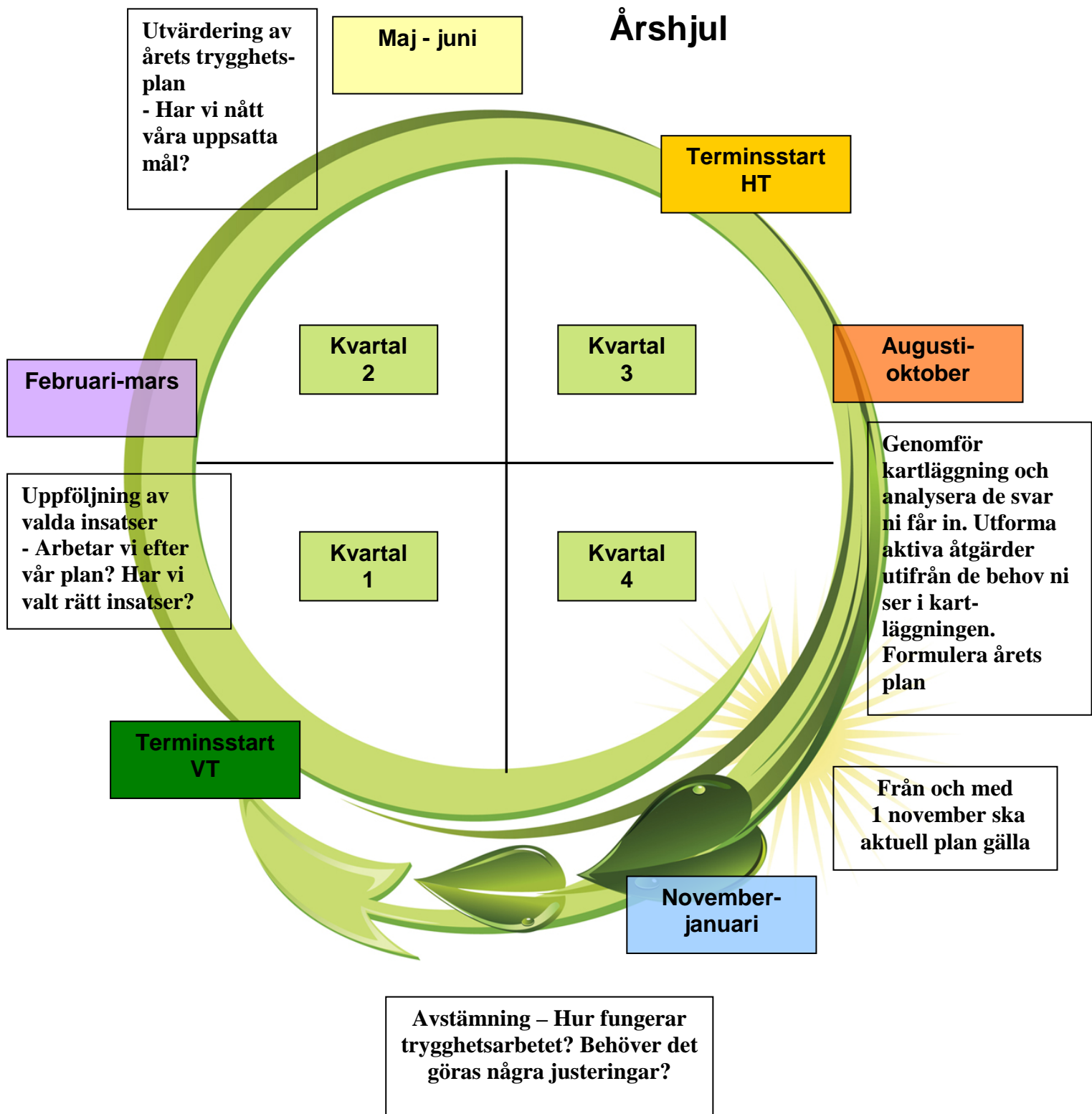
www.do.se

Planen upprättad av: Pedagogerna på förskolan Fridensberg

Ort och datum: Örebro 161123

Ansvarig chef: Mona Hansen

Årshjul

Kontinuerligt arbete:

- Arbete i trygghetsteam eller liknande
- Årlig aktualitetskonferens för trygghetsteam, v.44
- Uppföljning av trygghetsarbetet på förvaltningsnivå